

Квантитативна метафора у публіцистичних текстах: прагматичний аспект

Науковий вектор сучасної лінгвістичної парадигми характеризується дослідженням проблем мови у тісному зв'язку з людиною, її свідомістю, мисленням. Антропоцентрична скерованість лінгвістичних вчень підкреслює значущість мовленнєвої практики як лінгвальної реалізації результатів вивчення реального світу. Наразі значна увага лінгвістів приділяється прагматичному модусу комунікації, що надало якісно нового характеру лінгвістичним розвідкам та вивченню категорії квантитативності зокрема.

Мова ЗМІ виступає для вчених-філологів матеріалом дослідження живих лінгвістичних процесів, ситуативно обумовлених розумово-мовленнєвою діяльністю, яка виникає між автором публіцистичного тексту та його реципієнтом [1, с. 6]. Чимало вітчизняних та зарубіжних лінгвістів займаються дослідженням публіцистичного дискурсу (Добросклонська Т. Г., Бекетова С. В., Белова А. Д., Журавлева Є. О., Клушина Н. І., Чудинов А. П.), однак окремі його аспекти і досі залишаються недостатньо дослідженими, що обумовлює актуальність представленої роботи.

Вектор медіадискурса направлений на велику кількість реципієнтів та передбачає ретельний підбір мовних засобів, які ефективно реалізують прагматичні інтенції газетних статей. Мовна категорія кількості, вербалізатори якої є лінгво-когнітивним продуктом осмислення кількісних характеристик об'єктивних феноменів, представляє об'ємну парадигму необхідних квантифікаторів.

Кількісні відношення пізнаються точно, приблизно та невизначено [2, с. 14]. Унаслідок семантичних девіацій квантитативні одиниці позначають якісні ознаки реального світу, які об'єктивуються у ряді фразеологічних одиниць. Вступаючи у комбінаторні відношення та зазнаючи стилістичного навантаження, кількісні лексеми окрім базових квантитативної, нумеральної та дименціональної, виконують також функцію експресивності, номінуючи інтенції адресанта та вербалізуючи його вплив на поведінку адресата. У комунікативному модусі квантитативи

виступають ефективними актуалізаторами прагматичного заряду повідомлення. Використовуючи креативні резерви мови, її динамізм та адаптивність, квантитативні одиниці виконують значну роль в омовленні досліджуваного дискурсу.

Інтерпретуючи кількісні ознаки об'єктів дійсності, мовна когніція часто виходить за межі конвенціональних маркерів точного числа та міри, набуваючи семантики приблизності та невизначеності. Лексеми із значенням невизначеної кількості, завдяки своїй властивості реалізувати як кількісні, так і якісні параметри референтів, стають основою для появи вторинних номінацій. В умовах безпосередньої комунікації квантитативи із семантикою індефінітності набувають додаткової експресивності, що сприяє виникненню нових мовних метафор.

Мета роботи полягає у аналізі прагматичного навантаження метафоричних номінацій невизначеної кількості, створених на основі семантичних модифікацій. Поставлена мета передбачає аналіз потенціалу екстеріоризаторів невизначеної кількості до семантичної деривації на матеріалі публіцистичного дискурсу.

Матеріалом для утворення нових квантитативів із семантикою невизначеної кількості часто виступають образи природних феноменів. Лексема *flurry* – термін, який актуалізує явище стихійного сильного вітру із короткочасними опадами, - у результаті деривації семантичного значення набуває потенції реферувати до невизначено великої кількості та інтенсивності дій референта, наприклад: *Flurry of sign-ups at health law deadline (1)*. Використання такої квантитативної метафори виступає інструментом негативної оцінки автором стихійної он-лайн реєстрації американців у системі медичного страхування, спричиненої прихильниками Обамакер саме перед дедлайном подачі заяв з метою посилити підтримку серед населення.

Інтенсивність перебігу атмосферних явищ постає когнітивним підґрунтям для квантитативної метафоризації значень лексем, які їх номінують. У наступному фрагменті дискурсу – *A post-election flurry: Obama tests his powers (3)*, - семантика інтенсивності та раптовості актуалізує імпліковану позитивну оцінку дій Президента США. Використана квантитативна метафора влучно характеризує ряд непередбачуваних та резонансних рішень Б. Обама після початку його другого президентського строку.

Точні за своєю природою, квантитативні відношення, потрапляючи у дискурсивні контексти, семантично ускладнюються.

Унаслідок розширення референтного простору, базові лексеми набувають образності та аксіологічної маркованості, що надає їм більшої ефективності в актуалізації прагматичного змісту публіцистичних текстів. Екстеріоризаторам невизначеної кількості, які об'єктивують кількісні характеристики у термінах атмосферних явищ, властивий високий метафоричний потенціал, завдяки чому вони здатні висвітлювати аксіологічні імплікатури у авторських текстах.

Література

1. Сальтевська М. Ю. Метафоричне втілення концепту КРИЗА у сучасному англomовному газетному дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Марина Юхимівна Сальтевська. – Х., 2011. – 20 с.
2. Швачко С. О. Екстеріоризація пізнавального процесу / С. О. Швачко // Засоби квантифікації: лінгвокогнітивні аспекти: Монографія - Суми: Вид-во СумДУ, 2007. - С. 14 – 21.

Список джерел ілюстративного матеріалу

1. Johnson C. K. Flurry of sign-ups at health law deadline; web glitch fixed [Електронний ресурс] / Carla K. Johnson // The New York Times. – 2015, Feb. 15. - Режим доступу до ресурсу: http://www.nytimes.com/aponline/2015/02/15/us/politics/ap-us-health-overhaul.html?_r=0
2. The Associated Press A post-election flurry: Obama tests his powers [Електронний ресурс] / The Associated Press // New York Times. – 2014, Dec. 18. - Режим доступу до ресурсу: <http://www.nytimes.com/aponline/2014/12/18/us/politics/ap-us-obama-activist-president.html>